# JÕELÄHTME KIHELKONNATEST SOOMUSPISSIS

**Soomepiirdon on Teises maailmasõjas Soome poolel vabatahtlikena võitlenud 14 eestlased. Esimesed sõjamehed olid 1939. ja 1940. aastal Eestist Soome põgenenud mehed, kes soovitud, nii Soome kui ka Saksa peaministrite palutusel võitlusvõimelisena ära kasutada. Jätkusõjas kuulus enamik soomepiirdse 200. jalaväerügimendi (JR200) koosseisu, Eesti vabatahtlikke võitles ka mereväes ja kaugluuerühmades. Kokku võitles Eesti mehi "Soome vabadus ja Eesti au" nimel, nagu ütles nende moto, umbes 3500 meest, kellest hukkus Soome umbes 200.**

**Mereväes moodustasid eestlased lausa 10%. Augustis 1944 oli neil võimalus tulla Eestisse oma kodumaa ees võitlema, mida enamik ka tegi. Suhted Saksa okupatsioonivõgede ja Soomest naasnud vabatahtlike vahel ei olnud usaldusliku ning Saksa väejuhatus hajutas soomepiirdi eri väljaõppelaagritesse ja rindele. Tartu rindel osalesid soomepiirdi augusti lõpus alanud Saksa poolse vasturünnakus, mille tulemusena rinne stabiliseerus septembri keskpaigani. Pupastvere lahingus sai haavata 170 ja langes 34 meest. 40 mehele anti vapruse eest Raudristid. Viimase lahingu Tallinna eest pidasid just soomepiirdi koos pitkpoistega 22. septembril Pääsküla. Järgnenuid Nõukogude okupatsiooni ajal paljud neist represseeritti.**

Allikas: „Soomepiirde ellujõud" 2015 Heiki Viibika ja Peeter Pillak

Koostas: Tõa Valik MTÜ Reba Kultuuriuum

Toetus: RESONANSLIKENDI TOETUSFOND · ÜHISE EESTI

## KOSTIVERE MÕISAPÄRT SOOMEPIIRDI

1. **OJAPÕLD (Bachfeldt), Ants** vänrikki (04.12.1902) **Vandja küla** Aara talus. Elas Kostivere Kaesmetsal, pöördlaos. Tõenäo Saka sõjades ja jukopäevikupidajaks. Soome armeesse 18.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, läpsteks ohvitseriks kursuse. Tagasi Eestisse 19.08.1944. Põgenes Rootsi, tõtöös Stockholmis töödeõhutajana ehitusettevõtjas. JR 200 Sõjavõimuja eriarmes 1959-1960. Surn 13.05.2010 Stockholmis.
2. **OJAPÕLD (Bachfeldt), Heino**, alikersant 06.02.1925 **Vandja küla** Aara talus. Elas Kostivere Kaesmetsal, pöördlaos. Eesti kaitseväes reamees. Soome armeesse 19.11.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, valjõppel Tavettis allohvitseriks koolis ja Jalkaka 4./JR200-s. Tõrjelahingus Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel, autasustatud 2. klassi Vabadusmedaaliga 18.08.1944. Tagasi Eestisse 19.08.1944, võõtes Tartu rindel. Langes 30.08.1944 Nõela küla.
3. **OJAPÕLD (Bachfeldt), Johan (Juhan)**, sõtamata 14.08.1926 **Vandja küla** Aara talus. Elas Kostivere Kaesmetsal, pöördlaos. Nõ. Soome armeesse 17.11.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, JR200-s. Tõrjelahingus Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944, võõtes Tartu rindel ja kaugluuerühmas Soome. Surn 08.07.1992 Jakobstad Soome, Pietarsaari Ahlfors.
4. **VIIL (Filippov), Erik (Erich)**, sõtamata 11.11.1925 **Vandja küla** Oplane talus. Õpilane. Soome armeesse 29.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, valjõppel Jalkaka 13./JR200-s ja Jalkaka 2./JR200 staabikompanii. Tõrjelahingus Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944, võõtes Tartu rindel. Läks Rootsi, hiljem asus Kanadasse. Surn 28.04.2000 Hamiltonis.
5. **VIIL (Filippov), Veiko (Feliks)**, alikersant 29.07.1928 **Vandja küla** Oplane talus. Lukksepp, elas Vändjalas. Eesti kaitseväes reamees. Soome armeesse 18.09.1942, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, valjõppel Jalkaka 2./JR200-s. Tõrjelahingus Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel. Autasustatud 2. klassi Vabadusmedaaliga 03.11.1944, saadeti tõõpatajaks. Soomes Rootsi, ole tõõline Tallinnas kuni 1991. Surn 01.03.2000 Tallinnas.
6. **KUUSKMÄE (Kuuskman), Robert**, korpraal 22.12.1907 **Parasmäe küla**, pöllumees. Eesti kaitseväes korpraal. Soome armeesse 17.02.1944, valjõppel Jokela ja Uusaara 13./JR200-s ja Tavettis III/JR200 staabikompanii. Tõrjelahingus Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944, kutsutud, tunnistati kõlbulaks, seejärel oli Tallinnas Ülemate jaamas laikaaga, arresteerit 30.03.1950, mõistetud 25 aastaseks vangilaagriks. Surn 08.05.1956 Jakutskis Vorkuta vangilaagris. Taastatud süüdistusest ja plaksuhukmandusega Kommunaal Tallinnas. Surn 09.03.1993.
7. **KUMMA, Valdo**, sõtamata 13.01.1925. Pöllumees **Parasmäe küla**. Soome armeesse 19.11.1943, valjõppel Tavettis ja Huuhanmiel 14./JR200-s. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944, võõtes Tartu rindel. Läks Rootsi, hiljem asus Kanadasse. Surn 28.04.2000 Hamiltonis.
8. **MADDAMÄGI (Madda), Leonard**, korpraal 19.11.1921 **Rootsi küla**, pöllumees. Eesti kaitseväes reamees. Teenis Saksa sõjades. Soome armeesse 19.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, valjõppel Jalkaka 2./JR200-s. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944, võõtes Tartu rindel. Mobilisseerit Punaarmeesse 03.11.1944, saadeti tõõpatajaks. Vabanes 1946, ole tõõline Tallinnas kuni 1991. Surn 01.03.2000 Tallinnas.
9. **RÄMMELD, Erich**, sõtamata 4.09.1923. Elab Kandas
10. **PEETRIMÄGI, Arved**, sõtamata 20.04.1925 Harjumaal Nehatu vallas **Võõrcilla küla**. Pöllumees Vändjas. Soome armeesse 19.09.1943, valjõppel Jokela ja Tavettis III/JR200-s. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944. Läks Rootsi, hiljem Kanadasse. Surn 28.04.2000 Hamiltonis.
11. **HAVAM, Leonhard** (Robert) vendi, matrusi. 12.08.1926 Harjumaal Jõelähtme vallas, pöllumees **Rebala küla**. Soome armeesse 19.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, läpsteks allohvitseriks, rannakaitses ja kergelaevastikus. Tagasi Eestisse 02.09.1944. Klooga ja Kehra Õppelaagris, Pärka õiusen. Ole elõõline Tallinnas kuni 1956. Läks Rootsi 1956. Surn 2.07.2014, maetud Jõelähtme kalmistule.
12. **HAVAM, Robert**, sõtamata. Sõnda 30.01.1924 Harjumaal Jõelähtme vallas, elas **Rebala**, Rägi küla. Soome armeesse 19.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, valjõppel Jokela 4./JR200-s. Tõrjelahingus Karjala kannaal ja Viiburi lahel, sai haavata. Tagasi Eestisse 19.08.1944. Läks Rootsi, hiljem asus Kanadasse. Surn 2.07.2014 Lepplaaved, autasustatud 2. klassi Vabadusmedaaliga 18.08.1944. Tõrjelahingus Tallinna eest, Kehra ja Pärnu rõõsepaeva, kummiparkivõõs tõõtõõs ja buesijuhina Stockholms. Surn 06.01.2011 Ämes Täckebrutuk, maetud Kõrgessaare kalmistule.
13. **LILLEMÄE, Jaan**, matrusi. Sõnda 13.12.1913 Harjumaal Jõelähtme vallas, pöllumees **Rebala küla**. Eesti kaitseväes reamees. Soome armeesse 05.10.1943, valjõppel Turus, teenis saatelaevad "Aura II". Vabastati Tallinnas 13.09.1944 läpsu tõõs. Läks Rootsi 10-ks a. Hiljem läks ära.
14. **NURMISMÄGI, August**, sõtamata. Sõnda 11.04.1922 Harjumaal Jõelähtme vallas **Rebala küla**. Pöllumees Mõõrdu küla. Eesti kaitseväes 3 aasta ajateenistuses. Soome armeesse 02.11.1943, rindel Rajajõel JR6-ja valjõppel Jalkaka 2./ja 1./JR200-s. Tõrjelahingus Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944, võõtes Tartu rindel. Läks Rootsi 1949 Kanadasse Ontario linna, mõõsetõõ surma, aeendati 20-s kariusaeg, sai 23.09.1945 Sevastopõlis (Kirõlaean) Magadani õõlaes.
15. **NURMISMÄGI, Erik**, sõtamata. Sõnda 10.09.1925 Harjumaal Jõelähtme vallas **Rebala küla**. Metallitõõline Tallinna. Soome armeesse 19.09.1943, valjõppel Jokela ja Tavettis III/JR200 staabikompanii. Tõrjelahingus Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel. Hukkus 17.07.1944 Tavettis läpsu tõõs Kanagasjärvi, seejärel oli Tallinnas Ülemate jaamas laikaaga, arresteerit 31.12.1951 Sc. Cathrineeta Ontario provintsis, maetud samas.
16. **KUMMA, Valdo**, sõtamata. Sõnda 27.02.1927 Harjumaal Jõelähtme vallas **Rebala küla**. Lukksepp, elas Rebalas. Teenis Saksa sõjades 7 kuud. Soome armeesse 05.11.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, läpsu tõõs 2 kuud. Soome armeesse 05.11.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, läpsu tõõs 2 kuud.

## JÕESUU JA MANNIVA KÜLADE SOOMEPIISID

17. **MEISAS, Bernhard Johannes**, alikersant. Sõnda 03.09.1914 Harjumaal Jõelähtme vallas **Jõesuu** küla. Pöllumees Jõesuu. Eesti kaitseväes reamees. Soome armeesse 19.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, valjõppel Jokela ja Tavettis III/JR200 staabikompanii. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944, võõtes Tartu rindel. Läks Rootsi. Surn 1.07.1992 Kehra Õppelaagris. Tõõs maanteeõõlivaatlusena eestimaina kuni 1955, seejärel Harju KEK-is ehituõõline. Surn 1.07.1992 Kehra, maetud Kõrgessaare kalmistule.
18. **EHA, Ado**, matrusi. Sõnda 21.03.1921 Harjumaal Nehatu vallas **Maeniva küla Rokivahe talu**. Pöllumees Maeniva. Soome armeesse 19.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, valjõppel Jalkaka Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel, autasustatud 2. klassi Vabadusmedaaliga 18.08.1944. Tagasi Eestisse 19.08.1944, võõtes Tartu rindel. Läks Rootsi. Surn 2.07.2014 Ämes, maetud Jõelähtme kalmistule.
19. **TOOM, Martin**, matrusi. Sõnda 13.01.1923 **Parasmäe küla**. Lukksepp. Tallinnas. Soome armeesse 19.09.1943 rindel Rajajõel III/JR47-s ja JR6-s, valjõppel Uusaara 13./JR200-s ja Jalkaka 8./JR200 staabikompanii. Tõrjelahingud Karjala kannaal, Viiburi lahel ja Vuokisel. Pärast JR200 likvideerimist Tavettis 3-s, sõõtõõ teenisaeg 22.09.1944, läks Rootsi, seejärl hiljem Kanadasse. Oli metallitõõline Vancouveris, kus surn 16.11.1980.
20. **TRISBERG, Voldemar**, matrusi. 23.05.1907 **Parasmäe küla**, pöllumees. Eesti meresõs madrus, Tallinna. Soome armeesse 17.02.1944, teenis valvelaevastikus Tallinna ümbruses, autasustatud 2. klassi Vabadusmedaaliga 27.08.1944. Tagasi Eestisse 02.09.1944. Tõõtas kodutalus, arresteerit 28.12.1945, saadeti Vorkuta vangilaagrisse 25 aastaseks vangilaagriks. Surn 1.07.1992 Jakutskis.
21. **MÄNDI, Edgar**, sõtamata 28.02.1925 **Jõesuu** küla, pöllumees. Soome armeesse 19.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, pioneerivõõlejõõpsel Utis, JR200 staabikompanii. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944. Kehra õppelaagris Pärgel Saarel. Soome, seejärl Rootsi, 1951 läks Kanadasse. E.E.L.K. St. Catharinesi Paulus koguduse nõukogu liige. Elab St. Catharinesis Ontario provintsis.
22. **PRUNN, Erich**, korpraal 18.06.1921 **Kostivere**. Lõpetas 1940 Tallinna Reaalkooli, oli meremees, elas Tallinna. Teenis Saksa sõjades. Soome armeesse 27.01.1944, valjõppel Jokela ja Tavettis III/JR200 staabikompanii. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944. Läks Tallinna, kus surn 25.10.1980.
23. **MATTSON (Roetsis MATSON) Karl**, sõtamata (Oskar) vendi 24.04.1922 **Kostivere küla**. Lõpetas Eesti Foofiroofis. Teenis Saksa sõjades 1941-1943. Soome armeesse 09.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja valjõppel JR200 staabikompanii. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944. Kehra õppelaagris. Läks Rootsi, hiljem läks ära Kanadasse. Elas Rootsis Stockholmis ja Kalmar merekoolis, sõõtõõ meel.
24. **MATSUM, Oskar**, sõtamata 08.05.1919 **Kostivere küla**. Tõõtas Eesti Foofiroofis. Eesti kaitseväes reamees (houfitsin, ajateenjana võõ ole Tõnsamaes, jaeges sakslaste kätte suvel 1941. Soome armeesse 09.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, teenis 22.12.1943 valjõppel Tavettis 3-s ja JR200-s. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tõõtas Eestis Foofiroofis. Eesti kaitseväes reamees, ajateenjana võõ ole Punaarmeesse, läks sakslaste kätte 1941, läks Rootsi. Tõõtõõ Gõteborgis Lindholmeni laevatehases. Surn 01.03.1995 Gõteborgis.
25. **MATSUM, Oskar**, sõtamata 08.05.1919 **Kostivere küla**. Tõõtas Eesti Foofiroofis. Eesti kaitseväes reamees (houfitsin, ajateenjana võõ ole Tõnsamaes, jaeges sakslaste kätte suvel 1941. Soome armeesse 09.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, läpsu tõõs 2 kuud. Soome armeesse 09.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, läpsu tõõs 2 kuud.
26. **MATSUM, Vahar**, sõtamata 19.03.1915 **Kostivere küla**. Kaevur. Eesti Foofiroofis. Eesti kaitseväes reamees. Mõõdusõõnik. Soome armeesse 19.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, läpsu tõõs 2 kuud. Soome armeesse 19.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, läpsu tõõs 2 kuud.

## ÜLGASE, REBALA JA VÕERDLA KÜLADE SOOMEPIISID

1. **RÄMMELD, Albert sõtamata**. Elas Tallinnas, Harjumaal Jõelähtme vallas **Ülgase küla**. Kalur Ülgases. Soome armeesse 08.11.1943, valjõppel Tavettis 3. ja 6./JR200-s. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tagasi Eestisse 19.08.1944. Kehra õppelaagris. Läks Rootsi. Surn 1.07.1992 Gõteborgis.
2. **OJAPÕLD, Ivan**, korpraal (Petri vendi). Sõnda 14.04.1919 Harjumaal Jõelähtme vallas Jõgala küla, **elas Ülgase küla**. Tõõtas Eesti Foofiroofis. Eesti kaitseväes reamees, ajateenjana võõ ole Punaarmeesse, läks sakslaste kätte, teenis raivaneiks Kolõvanõ Soomes. Soome armeesse 23.09.1943, rindel Rajajõel JR6-ja III/JR47-s, valjõppel Jalkaka 2./JR200-s. Tõrjelahingus Viiburi lahel ja Vuokisel. Tõõtas Eestis Foofiroofis. Surn 1.07.1992 Gõteborgis.
3. **SEESTRÖM, Artur August**, alikersant. (Endel ja Johannes Sõstrami vendi) Sõnda 18.07.1913 Harjumaal Jõelähtme vallas. Vähõõõ